

Виникнення, перехід та припинення суб'єктивних цивільних прав: проблеми теорії та практики

У монографії розглянуто сучасні наукові підходи до розуміння правової природи суб'єктивного цивільного права, а також проблеми класифікації суб'єктивних цивільних прав.

Визначено характеристики суб'єктивних цивільних прав, що детермінують їх здатність до динаміки. Механізми виникнення, переходу та припинення суб'єктивних цивільних прав досліджуються як окремі сегменти механізму цивільно-правового регулювання суспільних відносин, в межах яких знаходить прояв кінетика суб'єктивного цивільного права.

Ретельному розгляду в контексті їх застосування відносно суб'єктивного цивільного права піддано категорії «виникнення», «перехід» та «припинення». Під новим кутом зору осмислено та проаналізовано способи виникнення, переходу та припинення суб'єктивних цивільних прав панування та вимоги.

Видання розраховане для науковців-правників, викладачів, аспірантів та студентів вищих юридичних закладів, юристів-практиків, всіх читачів, які цікавляться новаторськими підходами щодо визначення шляхів вирішення найбільш дискусійних проблем сучасної цивілістики.

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО

В. Я. ПОГРЕБНЯК

**ВИНИКНЕННЯ, ПЕРЕХІД
ТА ПРИПИНЕННЯ СУБ'ЄКТИВНИХ
ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ:
*проблеми теорії та практики***

Монографія

ІЄ ПРАВОВА
ЄДНІСТЬ
РЕДАКЦІЯ
ЮРИДИЧНИХ
ВИДАНЬ

Київ • Алерта • 2020

УДК 347.124

П43

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
(протокол № 9 від 30.06.2020)*

Рецензенти:

Жорнокуй Ю.М. – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного права та процесу Харківського національного університету внутрішніх справ;

Пленюк М.Д. – доктор юридичних наук, професор, завідувач наукового сектору проблем договірної права НДІ приватного права та підприємництва імені академіка Ф.Г. Бурчака НАПрН України;

Погрібний С.О. – суддя Верховного Суду, доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент Національної академії правових наук України.

Погребняк В. Я.

П43 Виникнення, перехід та припинення суб'єктивних цивільних прав: проблеми теорії та практики : монографія. Київ : Алерта, 2020. 640 с.

ISBN 978-617-566-639-5

У монографії розглянуто сучасні наукові підходи до розуміння правової природи суб'єктивного цивільного права, а також проблеми класифікації суб'єктивних цивільних прав. Визначено характеристики суб'єктивних цивільних прав, що детермінують їх здатність до динаміки. Механізми виникнення, переходу та припинення суб'єктивних цивільних прав досліджуються як окремі сегменти механізму цивільно-правового регулювання суспільних відносин, в межах яких знаходить прояв кінетика суб'єктивного цивільного права.

Ретельному розгляду в контексті їх застосування відносно суб'єктивного цивільного права піддано категорії «виникнення», «перехід» та «припинення». Під новим кутом зору осмислено та проаналізовано способи виникнення, переходу та припинення суб'єктивних цивільних прав панування та вимоги.

Видання розраховане для науковців-правників, викладачів, аспірантів та студентів вищих юридичних закладів, юристів-практиків, всіх читачів, які цікавляться новаторськими підходами щодо визначення шляхів вирішення найбільш дискусійних проблем сучасної цивілістики.

УДК 347.124

ISBN 978-617-566-639-5

© Погребняк В. Я., 2020

© Видавництво «Алерта», 2020.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ	8
ВСТУП.....	9

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО СУБ'ЄКТИВНІ ЦИВІЛЬНІ ПРАВА ТА ЇХ ХАРАКТЕРИСТИКИ, ЩО ВИЗНАЧАЮТЬ ЇХ ДИНАМІКУ

1.1. Проблематика визначення сутності суб'єктивних цивільних прав.....	13
1.2. Проблеми визначення правової природи суб'єктивного цивільного права	34
1.2.1. Юридична забезпеченість суб'єктивного цивільного права	34
1.2.2. Суб'єктивне цивільне право як вид і міра поведінки особи	37
1.2.3. Суб'єктивне цивільне право як сукупність актів дозволеної поведінки особи.....	43
1.2.4. Суб'єктивне цивільне право як конкретна правова можливість особи	44
1.3. Проблеми класифікації суб'єктивних цивільних прав	48
1.3.1. Немайнові та майнові суб'єктивні цивільні права	48
1.3.2. Речові та зобов'язальні суб'єктивні цивільні права	73
1.3.3. Абсолютні та відносні суб'єктивні цивільні права	82
1.3.4. Спадкові, сімейні та корпоративні суб'єктивні цивільні права	88
1.3.5. Секундарні суб'єктивні цивільні права.....	90
1.4. Характеристики суб'єктивних цивільних прав, що детермінують їх здатність до динаміки.....	93
1.4.1. Відокремлюваність (від'ємність) суб'єктивного цивільного права	93

1.4.2. Відчужуваність суб'єктивного цивільного права.....	97
1.4.3. Оборотоздатність суб'єктивного цивільного права.....	105
1.4.4. Моносуб'єктність та полісуб'єктність суб'єктивних цивільних прав	116
1.4.5. Структурованість суб'єктивних цивільних прав....	123
1.4.6. Делегованість суб'єктивних цивільних прав.....	127
1.4.7. Подільність суб'єктивних цивільних прав.....	129

РОЗДІЛ 2.

КАТЕГОРІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИНАМІКИ СУБ'ЄКТИВНИХ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ

2.1. Теоретичні проблеми динаміки суб'єктивних цивільних прав у контексті механізму цивільно-правового регулювання суспільних відносин.....	132
2.2. Характеристика категорії «виникнення суб'єктивних цивільних прав».....	159
2.2.1. Поняття та ознаки виникнення суб'єктивних цивільних прав	159
2.2.2. Категорії «виникнення», «набуття» та «придбання» суб'єктивних цивільних прав	187
2.3. Аналіз категорії «перехід суб'єктивних цивільних прав»	195
2.3.1. Континуальна (транзитивна) та дискретна теорії переходу суб'єктивних цивільних прав.....	195
2.3.2. перехід суб'єктивних цивільних прав у контексті теорії переміни осіб у правовідношенні	204
2.3.3. Категорії «перехід суб'єктивних цивільних прав» та «правонаступництво»	221
2.3.4. Категорія «відчуження суб'єктивних цивільних прав»	232
2.4. Зміст категорії «припинення суб'єктивних цивільних прав»	238

**РОЗДІЛ 3.
МЕХАНІЗМИ ВИНИКНЕННЯ
СУБ'ЄКТИВНИХ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ**

3.1. Виникнення суб'єктивних цивільних прав панування...	265
3.1.1. Формалізація і легітимація при виникненні суб'єктивних цивільних прав панування.....	265
3.1.2. Виникнення права панування на особисті немайнові блага (на прикладі права на життя та здоров'я).....	269
3.1.3. Виникнення права панування на результати інтелектуальної і творчої діяльності.....	277
3.1.4. Виникнення права панування на цінні папери.....	284
3.1.5. Виникнення права панування на транспортні засоби.....	291
3.1.6. Виникнення права панування на нерухоме майно...	294
3.1.7. Виникнення права панування на існуючий предмет матеріального світу.....	311
3.2. Виникнення суб'єктивних цивільних прав вимоги.....	322
3.2.1. Проблема об'єкта в механізмах виникнення суб'єктивних цивільних прав вимоги.....	322
3.2.2. Виникнення суб'єктивних цивільних прав вимоги на підставі договору.....	335
3.2.3. Виникнення суб'єктивних цивільних прав вимоги на недоговірних підставах.....	352

**РОЗДІЛ 4.
МЕХАНІЗМИ ПЕРЕХОДУ
СУБ'ЄКТИВНИХ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ**

4.1. Перехід суб'єктивних цивільних прав панування.....	367
4.1.1. Предмет матеріального світу та право на нього як об'єкти переходу від однієї особи до іншої.....	367
4.1.2. Концепція розмежування зобов'язально-правового та речово-правового правочинів у механізмі переходу суб'єктивних цивільних прав панування.....	372

4.1.3. Перехід суб'єктивного цивільного права панування на підставі консенсуального та реального договорів	387
4.1.4. Перехід суб'єктивних цивільних прав панування на недоговірних підставах	395
4.2. Перехід суб'єктивних цивільних прав вимоги	403
4.2.1. Диференціація способів переходу суб'єктивних цивільних прав вимоги	403
4.2.2. Перехід суб'єктивних цивільних прав вимоги в порядку цесії	408
4.2.3. Перехід суб'єктивних цивільних прав вимоги у зв'язку з виконанням обов'язку боржника поручителем, заставодавцем (майновим поручителем) чи третьою особою	417
4.2.4. Проблеми переходу суб'єктивних цивільних прав вимоги у двосторонніх зобов'язаннях	438
4.3. Перехід похідних суб'єктивних цивільних прав панування: на перехресті сучасних концепцій	444

РОЗДІЛ 5. МЕХАНІЗМИ ПРИПИНЕННЯ СУБ'ЄКТИВНИХ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ

5.1. Механізми безпосереднього припинення суб'єктивних цивільних прав	452
5.1.1. Припинення суб'єктивних цивільних прав їх здійсненням	452
5.1.2. Припинення суб'єктивного цивільного права шляхом відмови від нього	457
5.1.3. Припинення суб'єктивного цивільного права вимоги у зв'язку з припиненням кореспондуючого йому суб'єктивного цивільного обов'язку	470
5.1.4. Припинення суб'єктивного цивільного права у зв'язку із завершенням строку його існування	489
5.2. Припинення суб'єктивних цивільних прав, пов'язане з припиненням суб'єкта, якому вони належать	494

5.3. Припинення суб'єктивних цивільних прав, пов'язане з припиненням об'єкта цивільних правовідносин, стосовно якого вони існують.....	519
5.4. Припинення суб'єктивних цивільних прав, пов'язане з припиненням їх правовстановлюючої підстави	544
ВИСНОВКИ	574
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	581

Наукове видання

ПОГРЕБНЯК Володимир Яковлевич

**ВИНИКНЕННЯ, ПЕРЕХІД
ТА ПРИПИНЕННЯ СУБ'ЄКТИВНИХ
ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ:
*проблеми теорії та практики***

Монографія

Відповідальний за випуск
Комп'ютерна верстка
Обкладинка

О. В. Діордійчук
Д. М. Алексєєв
В. С. Жиборовський

Підписано до друку 15.09.2020 р. Формат 60 x 84 ¹/₁₆.
Папір офсетний. Гарнітура «Times New Roman».
Друк офсетний. Умовн.-друк. арк. 37,2.
Наклад 300 прим.

Видавництво «Алерта»

04210, м. Київ, а/с 112.

Тел.: (044) 223-15-25, 223-15-30.

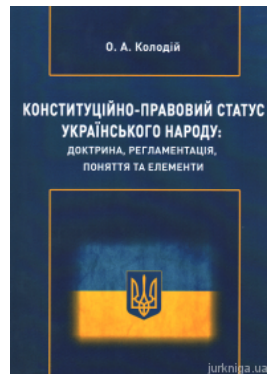
E-mail: alerta@ukr.net, веб-сайт: www.alerta.kiev.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 788 від 29.01.2002 р.

Книги, які можуть вас зацікавити

Теоретико-методологічні засади інституційного забезпечення аграрного сектору України в контексті його інноваційного розвитку

Конституційно-правовий статус українського народу: доктрина, регламентація, поняття та елементи

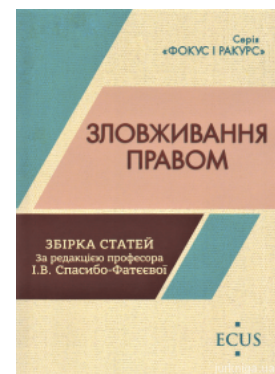
Міжнародно-правове регулювання охорони довкілля в Європейському союзі

Відродження постконфліктних територій: світовий досвід і Україна

Оновлення Цивільного кодексу України: формування підходів

Зловживання правом. Збірка статей

Перейти до галузі права
Цивільне право та процес

[Перейти на сайт →](#)